

En åklagare har inte på ett tillräckligt sätt dokumenterat ett beslut om hämtning till förhör och direktiv om hur det skulle verkställas

Beslutet i korthet: En åklagare beslutade att en person skulle hämtas till förhör utan föregående kallelse. Personen skulle höras bl.a. som misstänkt. Åklagarens avsikt var att den misstänkta skulle hämtas i sin bostad, och åklagaren har uppgett att hon lämnade direktiv till Polismyndigheten om detta. Hämtningen kom dock att genomföras på den misstänkta arbetsplats.

JO konstaterar att åklagarens beslut om hämtning var bristfälligt dokumenterat och att det vare sig av beslutet om hämtning eller av de skriftliga direktiven från åklagaren framgick att hämtningen endast fick genomföras i bostaden. Åklagaren kan inte undgå kritik för de aktuella dokumentationsbristerna.

När det gäller det förhållandet att hämtningen genomfördes på den misstänkta arbetsplats ger utredningen enligt JO inte underlag för att ta ställning till om Polismyndigheten ska kritiseras för det. Utredningen ger inte heller underlag för att JO ska kunna uttala sig om huruvida polisens dokumentation av hämtningen i alla avseende har varit tillräcklig.

I beslutet framhåller JO vikten av att direktiv för hur ett tvångsmedel ska genomföras är tydliga och att sådana direktiv dokumenteras. JO uttalar sig också om kravet på dokumentation när en person hämtas till ett förhör.

Bakgrund

Den 24 april 2018 fattade vice chefsåklagaren AA ett beslut om att BB skulle hämtas till förhör som misstänkt och ett beslut om att husrannsakan skulle genomföras på BB:s bostadsadress för att söka efter henne. Av en utskrift av en tvångsmedelsblankett framgår att hämtningen var planerad till kl. 8.00 den 2 maj 2018, men att den sedan flyttades fram till den 16 maj 2018. Det framgår av direktiv utfärdade den 20 april 2018 att åklagarens avsikt var att såväl BB som hennes son och dotter skulle hämtas till förhör samtidigt. Av direktiv utfärdade den 8 maj 2018 framgår att åklagarens avsikt var att BB skulle höras både som misstänkt och som vittne. I ett protokoll över hämtning till förhör angavs BB:s bostadsadress som den plats där hon kunde sökas och att hämtningen skulle genomföras utan föregående kallelse. Vidare angavs i protokollet att BB hämtades den 16 maj 2018 kl. 8.15 på sin arbetsplats i stället

för på sin bostadsadress. Enligt protokollet beslutade åklagare kl. 9.12 samma dag att BB skulle frigges, vilket verkställdes omedelbart.

Anmälan

I en anmälan till JO förde BB fram klagomål mot Åklagarmyndigheten, åklagarkammaren i Västerås. Hon anförde i huvudsak följande. Polisen hämtade henne på hennes arbetsplats den 16 maj 2018 för att föra henne till polishuset och delge henne misstanke om brott. Hon fördes bort av två poliser framför sina kollegor och sin närmaste chef. Detta upplevde hon som kränkande. Hon fick aldrig möjlighet att inställa sig till förhör eftersom hon inte fick någon kallelse. Den påstådda gärning som hon delgavs misstanke för skulle ha ägt rum redan i november eller december 2017, och det var alltså inte heller mot den bakgrunden motiverat att hämta henne till förhör. Större hänsyn borde ha tagits till att hon är en äldre kvinna med allvarliga hjärtproblem och som aldrig tidigare varit misstänkt för brott.

Utredning

JO begärde att Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten skulle yttra sig.

Åklagarmyndighetens yttrande

Åklagarmyndigheten (riksåklagaren CC) yttrade sig efter att ha gett berörda befattningshavare tillfälle att lämna upplysningar.

Utifrån de uppgifter som AA lämnat med anledning av JO:s utredning lämnade Åklagarmyndigheten följande redogörelse för ärendet.

En förundersökning avseende grov kvinnofridskränkning inleddes mot DD i december 2017. Under förundersökningen utvidgades misstankarna mot DD till att förutom grov kvinnofridskränkning bestående i misshandel, olaga hot och ofredande vid sju olika tillfällen, omfatta tre försök till våldtäkt och en fullbordad våldtäkt, allt under perioden juni 2017–februari 2018. Vidare uppstod misstanke om att DD:s mamma BB misshandlat målsäganden EE vid ett tillfälle i november eller december 2017. Därutöver fanns uppgifter om att BB skulle ha varit närvarande vid flera av de ovan nämnda händelserna. I ärendet framkom också att DD:s syster FF, tillika BB:s dotter, bevittnat såväl en av händelserna som ingick i misstanken om grov kvinnofridskränkning som den misshandel som BB var misstänkt för. Genom utredningen framkom bevisning som styrkte misstankarna, bl.a. fotografier på skador, larmsamtal och vittnesuppgifter. Bevisningen bedömdes av åklagaren inte vara tillräcklig för åtal varför förhören med DD, BB och FF var helt avgörande för utredningen. Av utredningstaktiska skäl beslutades därför att förhören med DD, BB och FF skulle äga rum samtidigt och att alla tre skulle hämtas till förhör. Mot bakgrund av deras relation och då ärendet hade inslag av hedersförtryck ansåg åklagaren att det fanns en risk för att familjemedlemmarna skulle kunna påverka varandra och lämna en gemensam berättelse om de hördes efter att ha kallats till förhör. Beslut om hämtning av BB och DD såsom misstänkta fattades den 24 april 2018 i enlighet med 23 kap. 7 § 2 stycket rättegångsbalken (RB). Samtidigt fattades beslut om att hämta FF som vittne. Beslut fattades också om husrannsakan enligt 28 kap. 2 § RB för att eftersöka BB i hennes bostad. Enligt åklagaren nämndes det muntligen för polisen att besluten om hämtning grundade sig i den kollusionsfara som förelåg i ärendet.

Det framgår av anteckningar i tvångsmedelsblanketterna, nedtecknade i samband med att beslut fattades om hämtning den 24 april, att verkställighet av alla tre besluten om hämtning planerades till morgonen den 2 maj 2018. Enligt åklagaren skulle verkställigheten genomföras på morgonen för att BB inte skulle hinna lämna hemmet. Möjligheten till att verkställa hämtningen på annan plats än i hemmet diskuterades inte med utredaren. Åklagaren har också upplyst om att det finns en generell överenskommelse med hela BINR-teamet (brott i nära relation) i Västerås att alla hämtningar ska verkställas med diskretion och med om möjligt civila patruller samt att hämtning av kvinnor vid hedersrelaterad brottslighet bör ske av kvinnlig personal. Den 30 april antecknades det i tvångsmedelsblanketten att verkställigheten flyttades fram till den 16 maj 2018. Åklagaren har angett att det berodde på bristande resurser hos polisen. Vid niotiden den 16 maj informerades åklagaren av förhørsledaren om att hämtningen av BB hade verkställts och att hon var hörd men att BB inte mådde bra. Åklagaren beslutade att försätta BB på fri fot samma dag kl. 09.12. Först den 18 maj fick åklagaren information från utredaren om att hämtningen av BB hade verkställts på annan plats än i hennes bostad. Det framkom då att BB inte hade varit hemma när patrullen kom och att de ringt henne varvid de fick veta att hon var på sitt arbete. Hon hämtades där av civilklädda kvinnliga poliser.

Utöver de uppgifter som framgick av myndighetens yttrande uppgav AA bl.a. följande. Hämtningen planerades tillsammans med utredaren GG och det fördes inte någon diskussion om att hämtning skulle ske på någon annan plats än bostaden. Direktivet var således att hämtningen skulle verkställas i hemmet. Det finns en generell överenskommelse med det s.k. BINR-teamet att alla hämtningar ska verkställas så diskret som möjligt. AA har arbetat mycket med den aktuella utredaren och vet att utredaren känner till detta. När det gäller dokumentationen av skälen till beslutet om hämtning finns det dokumenterat i direktiv att DD, BB och FF ska höras samtidigt. Att anledningen till det är kollusionsfara har nämnts muntligen för polisen och var så uppenbart att hon inte noterade det särskilt. Eftersom det var fråga om en planerad hämtning som hon själv skulle hantera fanns det inte något behov av att dokumentera skälen för en eventuell annan åklagare. Hon kommer dock framöver att bli än mer noggrann med att dokumentera skälen för sina beslut och direktiv.

Åklagarmyndigheten redovisade följande bedömning.

Huruvida det i ett visst ärende finns skäl att hämta en person till förhör är en utpräglad bedömningsfråga där man inte sällan kan ha olika uppfattningar utan att någon av dem kan sägas vara direkt felaktig. I aktuellt ärende bedrevs en förundersökning gällande förhållandevis allvarliga brott. Åklagaren har uppgett att de omständigheter som låg till grund för beslutet att hämta BB i huvudsak var att hon skulle höras både som misstänkt och vittne, att kollusionsfaran var stor mot bakgrund av familjerelationerna och inslaget av heder samt att förhöret med BB var av stor vikt ur bevishänsyn både gällande misstankarna mot henne själv och mot hennes son. Jag delar åklagarens bedömning att det skäligen kunde befaras att BB skulle undanröja bevis eller på annat sätt försvåra utredningen och att det därför fanns grund för beslut om hämtning till förhör.

Jag gör också bedömningen att beslutet att hämta BB till förhör i hennes hem var förenligt med behovs-, ändamåls- och proportionalitetsprinciperna. Med hänsyn till den starka kollusionsfara som förelåg kan jag inte se att förhöret borde ha planerats på ett mindre ingripande sätt. Så fort åklagaren fick klart för sig att BB inte mådde bra beslutades att försätta henne på fri fot. Vidare lämnade åklagaren direktiv med instruktioner hur beslutet skulle verkställas. Beslutet att verkställa hämtningen på arbetsplatsen i stället för i bostaden fattades av polisen utan

föregående kontakt med åklagaren, vilket dessutom gick emot åklagarens instruktioner. För det fall det kan finnas anledning att kritisera formerna för verkställigheten av beslutet är det därför inget som åklagaren kan lastas för.

Det är av bl.a. rättssäkerhetsskäl viktigt att det av dokumentationen i ett ärende går att utläsa vilka tvångsmedelsbeslut som fattats och vilka omständigheter som legat till grund för besluten. I detta ärende motiverade inte åklagaren beslutet närmare i tvångsmedelsblanketten, vilket hade varit möjligt och också önskvärt. Det finns en särskild ruta i tvångsmedelsblanketterna där motiveringen till beslut om hämtning kan antecknas. Grunden för beslutet i detta ärende, dvs. kollusionsfaran, framgår dock genom de utfärdade direktiven till polisen samt genom att besluten om hämtning avseende alla tre förhörspersonerna fattades samtidigt med planerad verkställighet vid samma tidpunkt.

Polismyndighetens yttrande

Polismyndigheten (HH) yttrade sig efter att ha gett berörda befattningshavare tillfälle att lämna upplysningar.

Polismyndigheten redovisade följande bakgrund.

Utredning

Protokoll över hämtning till förhör har signerats av civilutredaren och ansvarig handläggare i ärendet, GG, den 16 maj 2018. Av protokollet framgår bl.a. följande. Den 24 april 2018 beslutade AA om hämtning till förhör av BB utan föregående kallelse. Plats där BB kunde eftersökas angavs vara BB:s bostadsadress ... Hämtningsbeslutet verkställdes av polisinspektörerna JJ och KK den 16 maj 2018 kl. 08:15 på ... Av tvångsmedelsblankett över hämtning till förhör framgår att förhöret inleddes kl. 08:28. AA beslutade kl. 09:12 att frige BB.

Av händelserapport ... framgår följande. Den 16 maj 2018 kl. 07:33 påbörjade patrull ..., bestående av de ovan nämnda poliserna, uppdraget att hämta in BB till förhör. Kl. 08:04 konstaterade patrullen att BB inte befann sig på sin bostadsadress varpå de åkte till BB:s arbetsplats. Händelserapporten avslutades kl. 08:36.

Den 15 maj kl. 09.54 skickade GG underlag gällande hämtningen av BB per mejl till JJ. I underlaget ingick fullständiga åklagarbeslut om hämtning till förhör och om husrannsakan i BB:s bostad för att eftersöka BB. Av underlaget framgick även BB:s mobilnummer. I åklagarens beslut om husrannsakan angavs att syftet med tvångsmedelsbeslutet var att eftersöka person samt att husrannsakan skulle genomföras på den bostadsadress som BB var skriven på.

Av en tjänsteanteckning upprättad av GG den 16 maj 2018 framgår att GG blev kontaktad av en person som uppgav sig vara en stödperson som berättade att BB hade fått en stroke efter förhöret och att hon befann sig på sjukhus.

Av mejl skickat från GG till AA den 18 maj 2018 framgår följande. BB fick åka till sjukhuset efter förhöret. Hennes advokat hade funderingar kring hur BB kunde hämtas till förhör. Vidare framgår följande angående hur hämtningsbeslutet verkställdes: "Hon var inte hemma när patrullen kom och då ringde de henne. Hon var på sitt jobb och hämtades där av civilklädda kvinnliga kollegor".

Synpunkter från berörda befattningshavare

Polisinspektör JJ

[...] I maj 2018 fick hon och KK i uppdrag av BINR att hämta misstänkt BB till förhör. Det handlade om ett ärende med flera misstänkta och de skulle hämtas in

samma dag. De fick information om hämtningen från handläggaren i ärendet, GG. De var inte insatta i ärendet utan blev endast ombedda att utföra hämtningen av BB. Hon och KK åkte först till BB:s bostadsadress. Hon minns att de hade problem med att hitta parkering i närheten av bostaden, för att underlätta eventuell intransport, och att de sedan gick till BB:s lägenhet som låg i ett flerbostadshus. BB var dock inte hemma. Hon tror att de då sannolikt tog kontakt med GG för att informera henne om att BB inte var hemma och sannolikt fick de information om BB:s arbetsplats av GG. Hon minns inte om det var så det gick till men det är oftast handläggaren som sitter på information om eventuell arbetsplats.

Hon och KK åkte därefter till ... där BB arbetade. De frågade i receptionen efter chef för städarna. De fick kontakt med chefen som hjälpte dem att komma i kontakt med BB. Hon tror att chefen mötte upp dem i receptionen och bad dem följa med ner till en korridor på källarplan. Där fanns flera personer och de uppfattade det som att även dessa arbetade med städningen. De fick vänta en stund medan chefen ringde för att lokalisera BB. Som hon minns det var det enbart chefen som hade information om att de kom från polisen och sökte efter BB, de lämnade inte den informationen till någon annan. Efter en kort stund bad chefen dem att följa med henne till BB som stod utanför en av ingångarna till ... och rökte tillsammans med en arbetskamrat. De bad att få tala med BB enskilt, vilket de fick. De berättade för BB att de kom från polisen och att hon skulle få följa med till polishuset för förhör, vilket också skedde.

Hon kan inte minnas att de tog kontakt med åklagare då BB inte anträffades i sin bostad. Det fanns ett beslut om hämtning till förhör som skulle verkställas och i samråd med GG bestämde de sig för att åka till BB:s arbetsplats. BB anträffades utanför sin arbetsplats, det vill säga på allmän plats där inget beslut om husrannsakan behövs. Detta kan jämföras med att det finns ett beslut om hämtning till förhör på en person som anträffas på stan och som polisen tar med in på ett förhör. Det var av stor vikt att BB hämtades till förhör samma dag eftersom det fanns flera misstänkta i ärendet som också skulle hämtas in. Om de inte hämtades samtidigt skulle de kunna påverka varandra och utredningen. Hon och KK var vid tillfället civilklädda och försökte vara så diskreta som möjligt.

Polisinspektör KK

[...] Hon fick frågan, av vem minns hon inte, att följa med att hämta en kvinna till förhör. Kvinnan de skulle hämta var inte hemma och JJ var då i kontakt med handläggaren i ärendet. Det bestämdes att de i stället skulle hämta kvinnan på hennes arbetsplats. Som hon minns det fick JJ adressen från handläggaren. Hon var inte insatt i ärendet mer än att hon blev ombedd att hämta henne. Eftersom JJ sedan var i kontakt med handläggaren och fick adressen av henne så tog de för givet att de hade beslut för de åtgärder de blev ombedda att genomföra. Hon och JJ diskuterade aldrig ärendet i bilen utan de vände sig direkt till handläggaren. De visste inte heller att ärendet var åklagarlett. Att beslut fanns om att hämta till förhör ifrågasatte de aldrig. Hon och JJ var civilklädda vid hämtningen. De anträffade BB utanför ... tillsammans med en annan person, en förmodad arbetskollega.

Civilutredare GG

[...] Uppdraget att hämta in BB har troligtvis lyfts upp under ett morgonmöte där bedrägerienheten svarat med att de kunde bistå med en patrull. Underlag för hämtningen av BB har sedan mejlats över till JJ. Underlaget innehöll information om BB samt beslut från åklagaren. I ärendet var det två misstänkta och ett vittne som skulle hämtas in samtidigt. Det fanns två patruller. Det var endast en misstänkt som hämtades in, vilket var BB. De två andra hämtningarna blev återkallade eftersom att berörda inte var på sina bostadsadresser. Som hon minns det fick båda patrullerna samma information inför hämtningarna.

Hon förmedlade till patrullen att den misstänkta skulle hämtas i bostaden. Hon har inte lämnat någon annan uppgift om var hämtningen skulle verkställas än vad

åklagaren beslutat om, det vill säga att hämta misstänkt från bostaden. Uppgiften om att BB fanns på arbetsplatsen har inte lämnats av henne. Hon har inte diskuterat med patrullen att söka efter BB på annan plats än i bostaden. Om hon hade känt till att misstänkt fanns på någon annan plats än bostaden hade hon förmedlat detta till åklagaren för att få ett nytt beslut. Hon har inte beordrat patrullen att åka till arbetsplatsen. Hon minns att hon mejlade åklagaren efter hämtningen och informerade åklagaren om att BB inte var hemma när patrullen kom fram till bostaden.

Polismyndigheten redovisade följande bedömning.

Utredningen visar att åklagarens beslut att hämta BB till förhör avsåg verkställighet i bostaden. Det är vidare klarlagt att beslutet verkställdes på BB:s arbetsplats, att verkställigheten inte föregicks av någon kontakt med åklagaren samt att åklagaren informerades om hur beslutet verkställdes först två dagar efter hämtningen. Den närmare orsaken till den hanteringen har inte kunnat klarläggas genom utredningen.

Som nämnts ovan fick polisinspektören JJ ta del av ett underlag per mejl dagen före hämtningen av BB. Vem som var beslutsfattare och att BB skulle eftersökas i bostaden framgick av det underlaget. Myndigheten har förståelse för att de poliser som hade fått i uppgift att verkställa beslutet såg ett behov av att hämta BB till förhör samma dag som de andra personerna och att de såg en risk för att de skulle kunna påverka varandra och utredningen. Det är dock ett krav att den som verkställer ett hämtningsbeslut noggrant observerar eventuella direktiv för hur det ska verkställas ... Enligt uppgift från handläggare GG hade den andra patrullen i nu aktuellt ärende att samtidigt genomföra hämtningar på två andra bostadsadresser utifrån ett liknande beslutsunderlag. Den patrullen gick enligt GG inte vidare med verkställigheten av de besluten sedan det kunde konstateras att de berörda inte anträffats på sina respektive bostadsadresser. I den delen synes alltså handläggningen vid Polismyndigheten ha skett i enlighet med åklagarens beslut.

När BB inte anträffades på sin bostadsadress borde verkställigheten ha avbrutits, alternativt borde en kontakt ha tagits med åklagaren för nya direktiv. Med hänsyn till de uppgifter som framkommit i utredningen om BB:s hälsotillstånd efter förhöret borde information om att hämtningen genomfördes på annan plats än i BB:s bostad ha lämnats till åklagaren tidigare.

Det som framkommit i ärendet ger anledning att betona vikten av att de tjänstemän som har i uppgift att verkställa ett hämtningsbeslut är införstådda med eventuella direktiv för hur det ska verkställas ... Även om de verkställande poliserna synes ha iakttagit diskretion vid hämtningen på arbetsplatsen är det förstås inte godtagbart att åklagarens beslut om hämtning verkställdes på BB:s arbetsplats utan föregående avstämning med åklagaren. Polismyndigheten har förståelse för att det inträffade har varit besvärande för BB.

Rättsliga utgångspunkter

En person som ska höras under en förundersökning får, under vissa förutsättningar, hämtas till förhöret utan föregående kallelse. För ett beslut om hämtning krävs bl.a. att förundersökningen avser ett brott på vilket fängelse kan följa och det skäligen kan befaras att den som ska förhöras inte skulle följa en kallelse eller att han eller hon skulle undanröja bevis eller på annat sätt försvåra utredningen om han eller hon kallades till förhöret. (Se 23 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken, RB.)

Husrannsakan får genomföras för att söka efter någon som ska hämtas till förhör (se 28 kap. 2 § RB).

När tvångsmedel används gäller vissa allmänna principer, bl.a. proportionalitetsprincipen. Den innebär att ett tvångsmedel får tillgripas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse. Tvångsåtgärden ska alltså i fråga om art, styrka, räckvidd och varaktighet stå i rimlig proportion till vad som står att vinna med åtgärden. Proportionalitetsprincipen gäller i huvudsak också när det gäller t.ex. hämtning till förhör enligt 23 kap. 7 § RB (se Fitger m.fl., Rättegångsbalken, 1 april 2020, Juno, kommentaren till 23 kap. 16 §).

I en förundersökning ska vidare den s.k. hänsynsprincipen beaktas. Den kommer till uttryck i 23 kap. 4 § andra stycket RB där det anges att en förundersökning ska bedrivas så att inte någon onödigt utsätts för misstanke eller orsakas kostnad eller olägenhet.

Av 20 § förundersökningskungörelsen framgår vad som ska antecknas i ett förundersökningsprotokoll. Dokumentationskyldigheten omfattar inte bara beslut om tvångsmedel utan även hur ett tvångsmedel verkställts. Det är den som hämtar en person till förhör som ska dokumentera åtgärden (se Gunnell Lindberg, Straffprocessuella tvångsmedel, 4 uppl., s. 183).

Bedömning

Av utredningen framgår inledningsvis att vice chefsåklagaren AA den 24 april 2018 beslutade att BB, född 1965, skulle hämtas till ett förhör utan föregående kallelse. Förundersökningen som hon skulle höras i gällde misstankar om allvarliga brott som begåtts i en nära relation, och enligt Åklagarmyndigheten fanns det inslag av hedersförtryck. BB skulle höras både som misstänkt och som vittne. Det framgår också av utredningen att förhör skulle genomföras samtidigt med två medlemmar av BB:s familj. Med beaktande av detta har jag ingen anledning att ifrågasätta AA:s bedömning att det fanns en risk för att de personer som skulle förhöras i samma ärende skulle kunna påverka varandra och lämna en gemensam berättelse (s.k. kollusionsfara) om de kallades till förhöret. Såvitt jag kan se av utredningen var beslutet inte heller oförenligt med proportionalitetsprincipen. Jag har därför ingen anledning att föra fram någon kritik mot beslutet att hämta BB till förhör utan föregående kallelse, i och för sig.

Hämtningsbeslutet var dock, som Åklagarmyndigheten konstaterat, bristfälligt dokumenterat eftersom AA inte motiverade det. Att de omständigheter anges som ligger till grund för ett beslut om hämtning är viktigt av rättssäkerhetsskäl och, inte minst, för att möjliggöra en kontroll i efterhand av om det funnits försättningar för åtgärden. För denna dokumentationsbrist kan AA inte undgå kritik.

Hämtningen skulle genomföras på morgonen för att BB inte skulle hinna lämna hemmet. AA hade även fattat ett beslut om husrannsakan i BB:s bostad för att

söka efter henne. Hämtningen verkställdes på morgonen den 16 maj 2018 av en civil polispatrull bestående av polisinspektörerna JJ och KK. När patrullen kom till BB:s bostad var hon dock inte hemma. Patrullen kom senare att genomföra hämtningen av BB på hennes arbetsplats, vilket hon upplevde som kränkande.

Hämtning till förhör är ett ingripande tvångsmedel som kan vara mycket känsligt i integritetshänseende för den som berörs av åtgärden. Det är därför viktigt att åtgärden planeras noga och verkställs så att integritetsintrånget inte blir större än nödvändigt. Om åklagarens avsikt är att hämtningen ska genomföras på en viss plats eller på ett visst sätt, måste åklagaren ge tydliga direktiv om detta.

Det var AA:s avsikt att hämtningen endast fick verkställas i bostaden. Enligt både Åklagarmyndigheten och AA hade det getts direktiv om att hämtningen skulle verkställas i bostaden. Jag kan dock konstatera att det varken av beslutet om hämtning eller av de skriftliga direktiv som AA gav till polisen framgår att hämtningen inte fick genomföras på annan plats än i bostaden. Det förhållandet att det fanns ett beslut om husrannsakan för att söka efter BB i hennes bostad utesluter enligt min mening inte att hämtningen fick ske på någon annan plats.

AA:s uppfattning om vilka direktiv hon gett verkar, i vart fall i viss utsträckning, ha utgått från den generella överenskommelse som fanns med det s.k. BINR-teamet om att hämtningar ska genomföras på ett diskret sätt, hennes förtroende för att utredaren var införstådd med hur hämtningar i den aktuella typen av ärenden skulle gå till och från det förhållandet att det inte hade förts någon diskussion om att hämtningen kunde verkställas på någon annan plats än i bostaden.

Ur ett rättssäkerhetsperspektiv är det inte godtagbart att utgå från att direktiv för verkställigheten av ett beslut om tvångsmedel framgår indirekt av överenskommelser om hur tvångsmedel generellt sett bör genomföras eller underförstått av t.ex. diskussioner som förts i ett ärende. Om en åklagare anser att ett tvångsmedel ska genomföras på ett visst sätt, måste han eller hon ge tydliga direktiv om det. Det är också viktigt att de direktiv som ges dokumenteras, dels för att minimera risken för missförstånd, dels för att möjliggöra en granskning i efterhand. Med beaktande av vikten av att direktiv för verkställighet av tvångsmedel utformas på ett tydligt sätt är även de brister som redovisats nu något som AA inte kan undgå kritik för.

Utredningen har inte gett något klart svar på hur det kom sig att polispatrullen begav sig till BB:s arbetsplats och genomförde hämtningen där. GG och JJ:s uppgifter är inte helt förenliga i fråga om huruvida de diskuterade om patrullen skulle söka efter BB på arbetsplatsen. Jag anser mig inte kunna dra någon säker slutsats om hur patrullen fick reda på var BB hade sin arbetsplats och om patrullen fick några anvisningar inför att de verkställde hämtningen där. Jag har därför inte underlag för att ta ställning till om någon kritik ska uttalas för att hämtningen verkställdes på BB:s arbetsplats. Jag ifrågasätter inte att BB

upplevde hämtningen som kränkande men det har inte framkommit annat än att den genomfördes på ett godtagbart sätt med beaktande av bl.a. hänsynsprincipen.

Även för genomförandet av en hämtning finns det ett dokumentationskrav. Av dokumentationen ska det tydligt framgå hur hämtningen har gått till. Ett grundkrav är enligt min mening att man kan följa de åtgärder som har vidtagits i det enskilda fallet och förstå vilka överväganden som gjorts i frågor som haft betydelse för hur hämtningen genomfördes.

Mot bakgrund av att det för polispatrullen inte tydligt tycks ha framgått att BB inte kunde hämtas någon annanstans än i bostaden har jag viss förståelse för att poliserna inte dokumenterade de omständigheter som ledde fram till att BB hämtades på sin arbetsplats. Jag får dock konstatera att det i det här fallet hade varit bra om anledningen till att polispatrullen sökte efter BB på arbetsplatsen hade dokumenterats.

Utredningen har som sagt inte gett något närmare besked om vilka kontakter som förekom mellan GG och polispatrullen. Jag har därför inte underlag att uttala mig om huruvida dokumentationen varit tillräcklig i den delen. Jag vill dock framhålla att det är av grundläggande betydelse att förtydligande eller kompletterande uppgifter som muntligen lämnas till en polispatrull inför genomförandet av en hämtning till förhör dokumenteras.

Ärendet avslutas.